

# Lön trots störningar i kollektivtrafiken?

Det är inte alltid man lyckas komma i tid till arbetet på Connex Tunnelbana. En av dessa gånger råkade hända mig pga störningar i kollektivtrafiken. Med anledning av de turer som uppstod i och med detta, valde jag att göra en djupare efterforskning för att alla skulle kunna få del av information i hur man förväntas hantera dessa situationer.

## Inledande exempel på störning

050524 skulle jag till arbetet med pendeltåget. När jag kom upp till perrongen hade det precis hänt något (som senare visade sig vara en brand i Häggvik) varvid ersättningsbussar skulle beställas. På informationsskyltarna stod det att det var stopp mellan Märsta och Solna. Jag ringde omedelbart till min arbetsledning och meddelade om trafikstörningen, och att jag sannolikt skulle bli sen till arbetet. Jag blev då ombedd att ringa på nytt när jag kommit fram.

Efter 17 minuter hade fortfarande inga bussar anlänt. Däremot kom en stationsvärd (Citypendelns spärrexpeditörer) och upplyste den stora skaran vilsna trafikanter, att tågen rullade igen. Det första tåget kom först 13 minuter senare.

Med 15 minuters försening till arbetet ringde jag och anmälde att jag var på plats. På arbetsledningen informerade man då vänligt om, att man enligt deras rutiner måste göra ett löneavdrag med motsvarande tid. Helt okej tyckte jag, och svarade att jag skriver en trafikhändelserapport för att bestrida löneavdraget.

Så långt var allt i sin ordning, förutom att jag borde blivit informerad om att jag skulle skriva en rapport för att inte få ogiltig frånvaro, och för att på så sätt även bibehålla min lön.

## Arbetsledningen

Dagen efter fick jag det positiva gensvaret från en annan i ledningen som följt upp min trafikhändelserapport: Jag skulle inte få löneavdrag!

Förutom detta besked fick jag även en rejäl uppläxning i hur rutinerna i dessa fall fungerar vid störningar i kollektivtrafiken. Mailet var skrivet som om alla anställda har god kännedom om dem:

*"Var vänlig (före du drar in flera personer) att gå den vägen som alla anställda gör."*

Jag motsatte mig till att de anställda blivit informerade om dessa rutiner:

*"Jag tror nämligen det är fler som inte känner till dem... Eller vad tror du?"*

Ytterligare en annan från ledningen hörde av sig och kommenterade vänligen:

*"Nej, jag är övertygad om de flesta känner till denna regel."*

## Visste ni detta?

Ja, det är inte alltid man delar samma övertygelse... I detta fall då inte jag haft kännedom om rutinerna trots att jag arbetat för "SL" sedan 1992. Därav ställde jag en förfrågan till ett 40 tal anställda, samt alla förtroendevalda:

*Skulle önska lite hjälp av er med en detalj som jag vill kolla upp ifall det behövs informeras om i Selma... Det handlar om när man blir försenad till jobbet pga kollektivtrafiken.*

*Som ni säkert känner till så blir det inget löneavdrag om man kommer försent till jobbet pga att tunnelbanan inte fungerat som den ska. Vad gäller då för er som får problem med pendeln eller bussarna? Enligt arbetsledningen på City säger man att de är övertygade om att alla vet vad som gäller. Detta betvivlar jag...*

**Följande rutiner gäller enligt Connex ledning i de fall när pendeltåget eller bussarna förorsakat er en försening:**

1. Du får löneavdrag.<sup>1</sup>
2. Du bestrider löneavdraget genom att skriva en händelserapport som anger diverse relevanta tider, samt trafikslaget som förorsakat din försening.
3. Händelserapporten lämnas till din enhetschef.
4. Enhetschefen kollar upp om störningen ägt rum i enlighet med de uppgifter du lämnat.
5. Enhetschefen meddelar personalplaneraren på SX (StationseXpeditionen) att förseningen inte orsakats av Dig.
6. Personalplaneraren på SX tar bort löneavdraget.

*Min fråga till er är om ni visste att ni i dessa fall skall skriva en rapport och lämna till er enhetschef? Det räcker med att ni svarar med ett JA eller NEJ.*

## Resultatet av efterforskningen

Resultatet visade att ytterst få kände till dessa rutiner. Trots att jag skrev att det endast räcker med ett JA

<sup>1</sup> Alla typer av förseningar resulterar i löneavdrag enligt gällande rutiner. Rent tekniskt skriver personalledningen in den uteblivna ankomsten som "fattas", vilket innebär löneavdrag. Bestrider man inte löneavdraget med en skälig rapport, innebär "fattas" både ogiltig och obetald frånvaro.

eller NEJ, så valde dock ett flertal att kommentera detta ytterligare. Så här svarade en av de fyra som svarade "JA":

*"Jag blev varse om hur det låg till genom att jag en gång blev försenad på grund av att pendeltåget från Nynäshamn var kraftigt försenad."*

**Jimmy Lostigen - Spärrexpeditör Alvik**

Ja, om det är på muntlig väg som berörda spärrexpeditörerna blir informerade om rutinerna, så kan man även utgå från att informationen inte når ut till alla på samma sätt. I det "uppläxningsmail" jag erhöll, framgår dock att jag var på fel spår:

*"Vem som helst på personalledningen, gammal eller ny, skulle fatta samma beslut, eftersom vi måste få en skriftlig rapport. Speciellt när det inte gäller tunnelbanaförseningar."*

...men i ett svar som jag fick av en spärrexpeditör besannades mina tankar:

*"Senast jag kom försent pga trafikstörning i busstrafiken, fick jag höra att de för enkelhetens skull skulle låta udda vara jämnt (dvs bortse från förseningen). Detta eftersom det endast rörde sig om fem minuter, men att jag egentligen skulle få löneavdrag. Jag skulle därefter vända mig till bussbolaget, dvs Busslink, för att få kompensation från dem för mitt löneavdrag. Hur jag skulle få Busslink att betala sade de ingenting om. Kanske finns det en överenskommelse mellan dem som kör trafik för SL? Trafikhändelserapport skall väl alltid skrivas när man kommer försent." Spärrexpeditör på Connex*

## Busslink kommenterar

Jag ringde Busslink för att få en spontan kommentar till detta, och fick följande svar:

*"Det har jag aldrig hört talas om. Det är ologiskt att de olika trafikföretagen skulle ersätta trafikanter som kommer försent till sitt arbete pga trafikstörningar som t ex kan orsakas av köbildning, storm, avspärrningar, evenemang, ovanligt många kontantbetalande trafikanter med mera. Hur skulle man kunna skriva en turlista som tar hänsyn till allt detta?"*

**Mikael Karlborg – Trafikledare på Busslink**

## Praxis eller avtal?

En förtroendevald som svarade NEJ frågade även följande viktiga fråga:

*"Finns det här reglerat i något avtal eller är det fråga om vedertagen praxis? Det vore intressant ifall du kunde ta reda på det då frågeställningen handlar om medlemmarnas rätt till lön ur detta perspektiv."*

Här bidrog fackpampen Jampe med att svara:

*"Nej, detta är inte reglerat i något avtal utan är praxis. Det härstammar sig från den "gamla goda SL-tiden" när vi alla var en enda stor familj. :-) Jag tror inte Connex skulle vara intresserad att skriva avtal, och det behövs inte heller, så länge praxisen fungerar."*

## Här presenterar jag några av de övriga svaren till Connex.

Ett stort tack till samtliga som bidragit till denna artikel. De som inte namngivits efter sina citat, utgör en vink till Connex om hur de bedriver sin personalpolitik.

*"=) Nej, det informeras inte om på kursen.. eller på SX dagen.. eller i infopärmen.. men kanske i Selma. ;) //"*  
**Spärrexpeditör Gullmarsplan**

*"Nej Ingen aning!"*

**Kjell af Forselles - Spärrexpeditör Liljeholmen**

*"Nej jag visste inte att man måste skriva rapport. Tidigare räckte det att man angav orsaken till PLE." Jampe*

*"Nej, det hade jag ingen aning om. Men det kan ha att göra med att jag aldrig kommit försent pga trafiken. Har kommit försent 2-3 gånger under de 4 år jag jobbat, och det har berott på natt tjänster som är från 21:00-04:00. Då måste man komma ihåg att börja dagen innan..."*

**Joakim Strandberg - Spärrexpeditör Östermalm**

*"Jag vet inte vad som gäller för pendeltågsförseningar, men på tunnelbana skriver vi rapport och skickar till SX. Då blir det inget avdrag."*

**Spärrexpeditör Västra skogen - Fida Mohammed.**

*"Det är bara det att jag har hört olika direktiv från chefer och ple-folk om detta under årens lopp. Ibland vill de ha en trafikhändelserapport, andra gånger duger det muntligt. Det kan variera i perioder. Men trafikhändelserapport är inte det(?) enda alternativet vid skriftlig kommunikation. Man kan använda en tiduppgiftslapp, eller ett blankt papper (dvs. skriva brev), eller numera även mejla. Det enda som spelar någon roll för samtliga skriftliga alternativ är att man uppger bussnummer, eller linjenummer (eller dylikt), tid och plats och så... Jag har förresten även upplevt att man har krävt in skriftlig rapport när det har gällt försenad tunnelbana, så alla varianter kan förekomma."*

**Spärrvakten Filip Björner**

## Extra bidrag av anonym källa

*"Huvudmannen - SL - innehar ansvaret för att trafikanterna kommer fram. För den händelse trafikant (vilket inkluderar resande trafikpersonal) befaras bli mer än 20 minuter försenad, erbjuds trafikanten möjlighet att få taxiutlägg ersatta med upp till 400 kr. Ifall trafikföretag avser låta personal åka med snävarare marginal än resegarantin kan rädda måste arbetsgivaren acceptera uppstadda förseningar av smärre art. Trafik för SL bedrivs enligt avtal som medger vissa avvikelser. Normalt kan ungefär en av 100 turer vara ca 5-10 minuter försenade och ca 4 av 1000 turer inställda utan repressalier för trafikföretaget. Sålunda måste trafikföretag vars personal inom tjänst skall resa med SL trafiken ha förståelse för att vissa förseningar därmed ska uppstå."*

**Anonym, verksam i SL-trafiken**

**Tim Söderström**